

DENDROLOGICKÝ POSUDEK

Akce: Blšanka, probírka BP v úseku jez Siřem – most betonárka Kryry

Tok: Blšanka IDVT: 10100062 HP: 1-13-03-077

Ř. km: 18,757 – 23,675

k. ú.: Kryry, Očihov, Blšany

p.p.č. : 4889, 2862/1, 1604/2, 384, 1604/1

investor: HS 303 – středisko Žatec, závod TE

způsob provedení: dodavatelsky na základě výběrového řízení

Vypracoval: Jiří Klíma – biolog závodu TE (05/2016)

Popis lokality:

Jedná se o mírně zvlněné, ploché území, kde tok se nachází v údolnici terénu s mírně meandrujícím průběhem. Zástavby jsou situované v terénních depresích podél Blšanky a jejích přítoků a urbanizovaně jsou splývavé s okolním rovinatým terénem. Koryto toku Blšanky je přirozené, přírodního charakteru, nepravidelného lichoběžníkového tvaru s místy výrazného nasedlání do příkrých břehových partií. Podloží je jílovité, což je znatelné na dně toku a břehy jsou jílovito-hlinité, písčito-hlinité až hlinito-písčité v úsecích produkčních zemědělských ploch. Profil je zatěžován častými splachy z produkčních ploch, které se sedimentačně ukládají ve zmíněných náplavových lavicích a břehových partiích. Půdní substrát díky splachům bude vykazovat velké množství živin v podobě převážně dusíkatých látek, které zajišťují hyper růstový potenciál pro veškerou vegetaci. Erozivní činnost toku dnová je mírná, díky vhodnému podloží matečného podkladu a malému spádu, eroze břehová podélná je výrazná v partiích s chybějícím BP nebo v místech vzniku podélných a příčných překážek v toku (vývraty a zlomy). Blšanka díky povodňovým aktivitám vykazuje v některých částech sanační práce ve formě stabilizace nátrží a pat svahů pohozen z LK s urovnaným lícem nebo prostým pohozen. Vegetace je celkově hlavním stabilizačním prvkem tohoto toku.

Břehové porosty jsou listnaté, především v místech svahů údolnice, kde plní funkci jak břehových, tak doprovodných porostů. Druhově se jedná o směs dřevin typických pro toky a trvale vlhká stanoviště. Převažující dřevinou stromového patra je *Salix alba* X *fragilis*, dále je zde zastoupená *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior* a vtroušeně *Populus tremula*, *Populus nigra*, *Populus* sp., *Robinia pseudoacacia*, *Malus* sp. atd. Z keřového patra je nutno zmínit *Sambucus nigra*, *Crataegus laevigata*, *Rosa canina*, *Prunus* sp., *Salix* sp. (zastoupená *S. cinerea*) a další.

Procentuální zastoupení jednotlivých dřevin v tomto porostu je Vr75%, Ol10%, Tp 5%, ost. 10% (Js, Lp, Jvm atd.) dle zjednodušené lesnické evidence.

Z dendrologického hlediska je porost téměř dožilý díky převažující dřevině, která co do životnosti (stáří u vrb 80+ let – mýtný porost) v našich podmínkách je krátkověká a technicky patří do kategorie rizikové s ohledem na typické rozkladné činitele a křehkost především obrostů a větví – velice častá lámavost všech typů v návaznosti na habitus dřeviny (široce rozkladitá koruna u solitér).

Zápoj porostů je částečně rozvolněný v závislosti na stáří porostu a současné patogenní invazi na některých vodohospodářsky významných dřevinách viz. olše. Velice dobrým faktem je přirozená revitalizace volných ploch s redukováním vegetačním krytem (nátrže, likvidace náplavů na břehy se svahováním atd.) pro nálet dřevin a především jednoděložnou flóru.

Bylinné patro je různorodé od mokřadních druhů po stepní trávy v závislosti na stanovišti. Přebíhá většinou ruderalní bylinné společenství typické pro tyto oblasti – kopřiva, svízel, chmel, svlaček, maliník ostružiník atd.

Předmět posudku a posuzované veličiny:

Na základě požadavku bylo provedeno dendrologické posouzení stavu především odstraňované vegetace pro zdůvodnění zásahu a jako dokladový materiál pro případné kauzální projednávání. Stav porostů a jednotlivých dřevin se hodnotil na začátku vegetačního období roku 2016 v měsíci květnu.

Hlavními parametry pro selekci porostů a jejich posuzování byla vitalita, stabilita, umístění v profilu toku a míra ohrožení majetku v místech intenzivní zemědělské činnosti, především chmelnice, v závislosti na citovaných parametrech.

Vitalita – posuzujeme především schopnost vytvářet zelenou hmotu listovou a dále se posuzuje schopnost ročního přírůstu (délka letorostů). Defoliace akceptovaná do 50% ztráty zelené hmoty.

Stabilita – posuzujeme náklon stromů a porostu a zároveň stanovištní podmínky s ohledem na zamokření a půdní substrát, především únosnost terénu a půdní torzi (schopnost půdy stabilizovat kořenový systém).

Umístění v profilu – funkční břehový porost ve smyslu Zákona o vodě č. 254/2001 Sb. nemá být překážkou plynulého odtoku vody z krajiny. Příčné překážky typu vývrát popř. zlom jsou brány jako velmi negativní jev a jejich odstraňování je základní povinností správce toku.

Předmětem posudku jsou všechny dřeviny dle taxace a posudek je vypracován druhově a nekusově s ohledem na objem předpokládaného zásahu.

Posudek dle jednotlivých druhů:

Salix sp. – porost ve vysokém stupni degradace s ohledem na stáří a předešlé zásahy. Jedná se ve většině případů o solitérní jedince převládající vrby křehké z 20% přerostlé obrosty původních solitér, kde se projevuje pokročilá hniloba jádra kmene a kosterních větví včetně hniloby pařezoviny. Dokladem rozvinutého destruktivního rozkladu stromů jsou plodnice dřevokazných hub typu troudnatec (viz. foto plodnice), rezavec, outkovka a dřevomor.

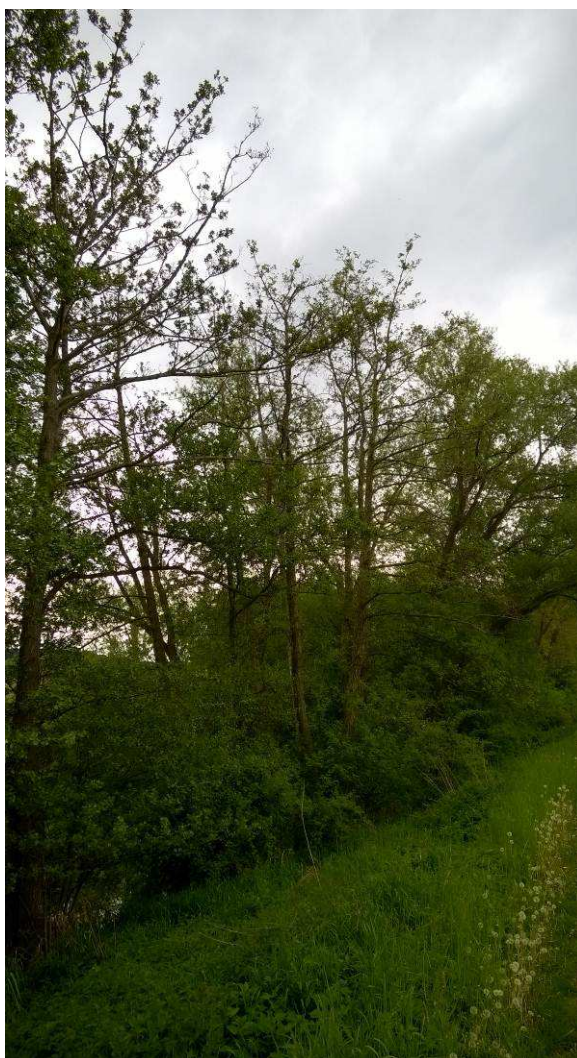
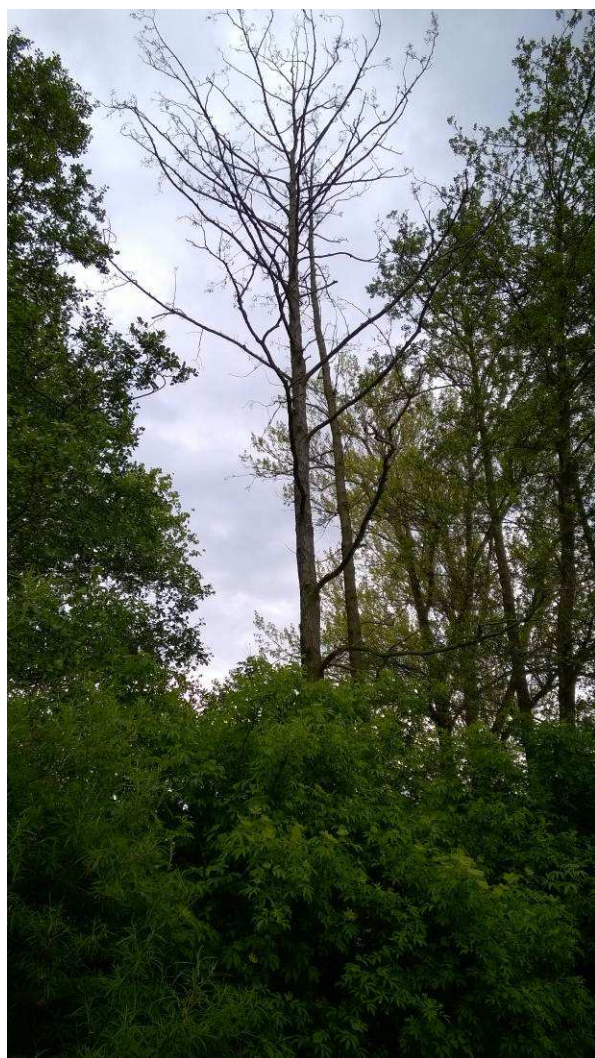

Habitus většinou rozkladitý a u solitér s výraznou křivostí báze kmene a x-terminálního členění. Trsové uskupení keřových vrby v břehových partiích s malou půdní torzí podléhá častým vývrátům a náklonu do toku – vývraty celého kořenového balu se vznikem nátrží v březích. Vrby mají velké množství zlomů a zálomů především na kosterním a sekundárním větvení. S ohledem na převahu tohoto druhu dřeviny v celém porostu s vysokým stupněm plošné degradace vrby nutno dřevinu výrazně zredukovat a nahradit dřevinami rozmanitější druhové skladby. Rozvoj xylofágního hmyzu SO a K minimální, výběr proveden s maximálním zachováním doupných jedinců. Všeobecně vitalita u vrby se považuje za poměrně dobrou až do stádia totální destrukce jedince, stabilita u trsů horší než u solitér, chronická je lámavost větví.

Alnus glutinosa – porost, vtroušená dřevina, selekce zaměřena na jedince a skupiny napadené *Phytophthora alni* susp. *alni* a „profilové“ kusy. Jedná se o souše a jedince s vitalitou nižší jak 60% v břehové linii. V současnosti tato dřevina je riziková s ohledem na invazi zmíněného houbového patogena a fyziologie tohoto onemocnění zajišťuje na postiženém toku postupnou likvidaci tohoto druhu dřeviny. Stabilita napadených stromů je špatná, sekundárně se rozvíjí dřevokazné houby (límčovka), které jedince destabilizují. Doupnatost a přítomnost xylofágního hmyzu minimální. Tuto významnou meliorační a pionýrskou dřevinu bude nutno postupně nahrazovat na všech postižených tocích vhodným suplentem.

Stav stromů dokládají typické fotografie, kde vitalita je na velmi nízké až nulové úrovni a většina olší této kulisy postupně odumře.

Populus sp. – v porostech převažuje varianta nepůvodního druhu *Populus nigra* X *canadensis* a *P. tremula*. Stromy jsou zde vtroušenou dřevinou, selekce zaměřena na jedince mechanicky narušené, profilové a teritoriálně nežádoucí. Stabilita stromů je dobrá vyjma jedinců s náklonem (výrazná heliotropie v zápoji), kde v neúnosném terénu v případě rozvolněného zápoje může docházet k častému vyvracení. Častým negativním prvkem u topolů je lámavost větví vlivem sesychání koruny – vláhová nedostatečnost (časté přísušky).

Ostatní odstraňované dřeviny, jako jasany, akáty a jabloň, patří do skupiny vtroušených jedinců u toku a selekce je veskrze technickým fenoménem probírkového zásahu. Na jasaněch patrná invaze *Chalara fraxinei*.

Z dendrologického hlediska nebyl shledán rozpor z ochranou přírody ve všech jejích ustanoveních a zásah má celkově své odůvodnění a opodstatnění. Určujícím faktorem pro redukci v tomto rozsahu je stav BP, kdy hrozí postupný rozpad stabilizačního prvku a s ohledem na umístění toku v krajině u produkčních zemědělských ploch v současnosti existuje jistá míra ohrožení majetku hospodařících subjektů a riziko se postupně výrazně stupňuje.

Ochrana přírody:

Součástí tohoto posudku je výpis z databáze AOPK pro dané katastry obcí a tím pro tok Blšanky. Z podrobného výpisu vyplývá, že jsou zde monitorovány některé předměty ochrany, které jsou vázány bezprostředně na tok viz. příloha a vyznačené předměty v klasifikaci O,SO a KO. Kácení prováděné v mimovegetačním období dostatečně eliminuje negativní vlivy na

všechny evidované předměty ochrany a nemělo by v žádném případě dojít ke konfliktu zájmů.

Závěrečná ustanovení:

Akce v tomto rozsahu je navržena jako nutná oprava stabilizačního prvku toku a z dendrologického hlediska je selekce zaměřena pouze na stromy zdravotně a technicky nezpůsobilé plnit svou nezaměnitelnou stabilizační funkci u toku (viz. Z. č. 254/2001 Sb.).

Provedená taxace odpovídá jak početnímu tak objemovému množství, deklarovanému v legislativě a výstupním sortimentem bude pouze palivové dřevo na otop x ostatní dřevní hmota.

Těžená dřevní hmota co do kvality je v kategorii palivové dřevo a dřevní odpad (viz. některé vrby s měkkou hnilobou větší jak 50%) a doporučená maximální výkupní cena pro zhotovitele je stanovena na 550,-Kč bez DPH za 1m³ v souladu s ceníkem POH.

Akce je pojata jako zdravotně selektivní zásah ve formátu probírka BP. V místech, kde dojde ke vzniku holin nebo k výraznému rozvolnění zápoje porostu po kácení bude navazovat náhradní výsadba vhodnými druhy dřevin pro kategorii BP a doprovodný porost. K výsadbám bude rozhodné vyjádření OOP, pokud bude direktivou nařízeno, jinak bude řešena obvyklým způsobem v režii POH.

Přílohy:

1/ Mapový podklad jednotlivých úseků:

a) příloha č. 1 – mapový podklad

b) příloha č. 2 – katastrálně mapový podklad

2/ Výpisy z katastru nemovitostí – informace o pozemku

3/ Taxace porostů včetně sumarizace:

a) číselníky a sumarizace stř. 303

b) tabulka a sumarizace JHK

4/ Výpis z databáze AOPK - sumář Blšanka

5/ Oznámení dle platné legislativy zák. č. 114/1992 Sb., §8 odst. 2 (§4 – VKP)

Pozn: v současnosti zahájeno řízení k zásahu do VKP - §4